

Aan de raad

Samenvatting:

Na een jaar van intensieve voorbereiding en discussie ligt de nieuwe Agenda voor Twente thans ter besluitvorming voor bij de veertien Twentse gemeenten. De Agenda voor Twente is opgesteld in nauwe samenwerking tussen gemeenten, Twente Board, partners in het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en samenwerkende overheden, waaronder de provincie Overijssel. Met de Agenda voor Twente zetten we de komende vijf jaar met kansrijke, regionale en aanvullende projecten gezamenlijk in op het versterken van het technologisch cluster, de arbeidsmarkt, onze bereikbaarheid en het vestigingsklimaat in onze regio. Via de radenbijeenkomsten bent u hier nauw bij betrokken geweest en heeft u uitgebreid mee kunnen praten bij de opzet en verdere invulling van de nieuwe Agenda voor Twente.

De ambitie en de verantwoording daarover zoals neergelegd in de nieuwe Agenda voor Twente onderschrijven wij dan ook positief. Sociaal-economische structuurversterking is immers niet voor niets één van de kerntaken binnen de nieuwe opzet van de regionale samenwerking op Twents niveau waartoe in 2015 is besloten. De evaluatie en de verkenning naar de voorliggende Agenda voor Twente leert ons wat een gezamenlijke financiering van € 80 miljoen kan opleveren als multiplier, namelijk € 1,4 miljard aan concrete investeringen in de Twentse samenleving. Eén en ander neemt niet weg, dat wij op een aantal punten in dit stadium toch een voorbehoud willen maken. Hoewel de Agenda voor Twente als coalition of the willing wordt voorgelegd, vinden wij het cruciaal dat alle Twentse gemeenten instemmen met de plannen en de bijbehorende financiering. Ook vinden we het belangrijk dat er meer duidelijkheid komt over bijvoorbeeld de verdere uitwerking in jaarlijkse uitvoeringsvoeringplannen en de governance en monitoring.

Samenvattend stellen wij u voor om – onder voorwaarden – in te stemmen met de nieuwe Agenda voor Twente en bij het opstellen van de programmabegroting 2018 € 7,50 per inwoner / per jaar voor dit doel te reserveren. De middelen worden definitief beschikbaar gesteld als op alle punten duidelijkheid is verkregen.

Opdracht:

Een Agenda voor Twente waarmee we de kwaliteit van Twente op peil houden en waarvan de resultaten en bestedingen van beschikbare (publieke) gelden transparant, zichtbaar en te volgen zijn. De agenda fungeert als "motor" voor het aanpakken van de maatschappelijke opgaven waar we voor staan. We creëren condities en randvoorwaarden om de techniek in de Twentse praktijk toe te passen. Het toekomstperspectief groeit in alle sectoren en levert arbeidsplaatsen op, zodat meer mensen actief zijn.

Aanleiding:

In 2007 zijn de veertien Twentse gemeenten gestart met een gezamenlijke investeringsagenda. Deze Agenda van Twente heeft een looptijd van 2008-2017 en heeft tot doel de sociaal-economische structuur van Twente duurzaam en substantieel te versterken. In totaal is gedurende deze periode een bedrag van in totaal € 80 miljoen geïnvesteerd in een groot aantal projecten

binnen de Twentse gemeenschap gefinancierd uit dividend van Twence. Vorig jaar is door de Twentse gemeenten kennisgenomen van de evaluatie van de lopende Agenda van Twente en is ingestemd met een verkenning naar een nieuwe investeringsagenda.

Op basis van een advies van de Twente Board is een traject doorlopen waar in samenwerking met raadsleden van de veertien gemeenten nut en noodzaak van een nieuwe regionale investeringsagenda is verkend. Samen met de Twente Board en de inbreng van raadsleden van de afzonderlijke gemeenten op de radenbijeenkomsten en de inbreng vanuit de andere O's, heeft de bestuurscommissie Agenda van Twente – die namens gemeenten de kar heeft getrokken – een nieuwe Agenda voor Twente voorbereid. Bij brief van 18 mei 2017 is het definitieve concept Agenda voor Twente 2018-2022 door de voorzitter van de Regio Twente aangeboden aan de colleges en gemeenteraden van de veertien Twentse gemeenten. Daarmee staan gemeenten aan de vooravond van een belangrijke beslissing, namelijk een besluit over een nieuw breed gedragen Agenda voor Twente.

Doelstelling:

Met dit voorstel wordt beoogd besluitvorming mogelijk te maken over onze deelname aan de nieuwe Agenda voor Twente 2018-2022.

Mogelijke oplossingen:

Agenda voor Twente: Investeren in de toekomst

Waarom een Agenda voor Twente?

Twente is een regio waarin grenzen tussen gemeenten steeds minder belangrijk zijn: mensen wonen in de ene gemeente en werken of gaan naar school in een andere gemeente; bedrijven doen zaken in de hele regio en hebben medewerkers uit de hele regio in dienst. Opgaven op het gebied van bijvoorbeeld bereikbaarheid of onderwijs gaan de hele regio aan. Kortom, een regionale agenda om de sociaaleconomische structuur van Twente te versterken is niet meer dan logisch. Als gemeente staan wij in principe dan ook positief tegenover een nieuwe Agenda voor Twente. De sociaal-economische structuurversterking is immers niet voor niets één van de kerntaken binnen de nieuwe opzet van de regionale samenwerking op Twents niveau. Een krachtige lobby richting Rijk en Europese Unie vereist dat je gezamenlijk optrekt en er als één Twente staat. De evaluatie van de lopende Agenda van Twente laat ook zien dat we met een gezamenlijke aanpak succesvol kunnen zijn, al blijft het altijd lastig om de uiteindelijke maatschappelijke effecten exact te duiden. Voor de nieuwe Agenda voor Twente vinden wij het daarom cruciaal dat we die gezamenlijkheid vast kunnen houden. Niet alleen daar waar het gaat om de veertien Twentse gemeenten, maar ook wanneer het gaat om andere overheden zoals de provincie Overijssel, ondernemingen en de onderwijs- en kennisinstellingen.

Voortbouwen vanuit een stevige basis

De Agenda voor Twente start niet vanuit het niets. De afgelopen tien jaar is in de eerste Agenda gebouwd aan een stevig fundament om de samenwerking op sociaal-economisch terrein vorm te geven en te ondersteunen. Hoofddoel is het versterken van de Twentse economie. Hiervoor zijn projecten opgezet op het gebied van innovatie, vestigingsklimaat, mobiliteit, vrijetijdseconomie, arbeidsmarkt en sport en cultuur. Het subsidieprogramma bedroeg € 80 miljoen; volledig gefinancierd uit een extra jaarlijks dividend van Twence. Bij de start van de Agenda in 2007 is samen met de provincie afgesproken € 100 miljoen te investeren in innovatieve projecten. Daarvan kwam € 50 miljoen uit de Agenda van Twente en € 50 miljoen van de provincie. In de 'Innovatiesprong Twente', die daar later op aansloot bundelden bedrijfsleven, onderwijs en overheid verder hun krachten, faciliteiten en middelen om te komen tot een vernieuwende aanpak van het innovatiebeleid. Mede op verzoek van de veertien

Twentse gemeenten heeft het afgelopen jaar een evaluatie plaatsgevonden van de resultaten. De resultaten zijn medio 2016 gepresenteerd onder titel "agenda voor een krachtige economie" en uitgebreid besproken in diverse bijeenkomsten met betrokkenen (waaronder de gemeenteraden). De resultaten van de evaluatie waren de basis voor een verdere verkenning naar een nieuwe investeringsagenda.

Focus op techniek sluit andere thema's niet uit

In de Agenda voor Twente is gekozen voor een focus op techniek. Kiezen voor techniek betekent niet dat het alleen om hightech gaat of dat andere sectoren onbelangrijk zijn. Om bedrijven in de techniek te laten groeien of aan te trekken, zijn goed onderwijs, goede toeleveranciers en een goede bereikbaarheid van groot belang. Met goed onderwijs, op alle niveaus, kunnen mensen zich ontwikkelen en kunnen (nieuwe) bedrijven groeien. Goede verbindingen zijn nodig voor werknemers om naar hun werk te kunnen gaan, maar ook om de logistieke sector die onlosmakelijk verbonden is met de (maak)industrie, te bevorderen. Deze onderwerpen (en duurzaamheid) staan centraal in de vier actielijnen van de agenda:

- Techniek als motor;
- Arbeidsmarkt & talent;
- Bereikbaarheid & vestigingsklimaat;
- Circulaire economie & duurzaamheid.

Juist die bredere aanpak kan naar ons oordeel van de nieuwe Agenda voor Twente een succes maken. Wij vinden het dan ook belangrijk dat in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's een goede balans wordt gevonden tussen de vier actielijnen en de focus bij de uitvoering in concrete projecten niet verschuift richting de techniek alleen. Bij de jaarlijkse beoordeling van de uitvoeringsprogramma's zullen we daar ook nadrukkelijk op letten.

Agenda voor Twente is het kader om nog beter samen te werken

Om de doelstelling te halen is – zoals eerder al is aangegeven – samenwerking nodig. Niet alleen tussen gemeenten, maar ook tussen ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten. De Agenda voor Twente is daarom vooral een samenwerkingsagenda. Het voorstel dat naar de raden is gestuurd, is het kader om die samenwerking de komende vijf jaren vorm te geven. Voor deze samenwerking is een basisinfrastructuur nodig die overheden, ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten met elkaar verbindt en stimuleert om samen aan de slag te gaan voor Twente. De basisinfrastructuur wordt gevormd door organisaties als Novel-T en Techniekpact Twente. Eind 2018 wordt geëvalueerd of deze organisaties hun taken goed genoeg hebben uitgevoerd, bijvoorbeeld of alle Twentse gemeenten voldoende bereikt zijn. Wij vinden het belangrijk dat al in de aanloop naar de nieuwe Agenda voor Twente kritisch gekeken wordt naar de basisinfrastructuur. Een substantieel deel van het programmabudget hangt samen met die instandhouding. Nut en noodzaak moeten dan ook onomstreden zijn, zodat beschikbare middelen op projectniveau maximaal kunnen worden ingezet voor het realiseren van de doelstellingen uit de Agenda voor Twente.

Samen een agenda betekent ook samen betalen

Aan de Twentse gemeenten wordt een bijdrage van € 7,50 per inwoner per jaar gevraagd om de samenwerking in Twente te bevorderen. Een groot deel van dit bedrag (€ 3,50) gaat naar de basisinfrastructuur. Ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten betalen hier ook aan mee, zowel in geld als in personeel. Een memo met een overzicht van de bedragen die de verschillende partijen betalen, is meegestuurd met de Agenda voor Twente. Daarnaast is € 1,50 opgenomen voor het aanjagen van nieuwe initiatieven en € 2,50 voor extra inspanningen op het gebied marketing en lobby. Er wordt nu nog geen bijdrage gevraagd om projecten te financieren. Gevraagd wordt de mogelijkheden te onderzoeken voor een aanvullende bijdrage van € 5,00 per inwoner. Wij hebben er bij de Regio Twente op aangedrongen om in dat onderzoek ook de (financiële) afwikkeling van de lopende Agenda van Twente mee te nemen. Middelen die wellicht in dat kader vrijvallen – bijvoorbeeld binnen revolverende fondsen – kunnen dan ten goede komen aan nieuwe projecten.

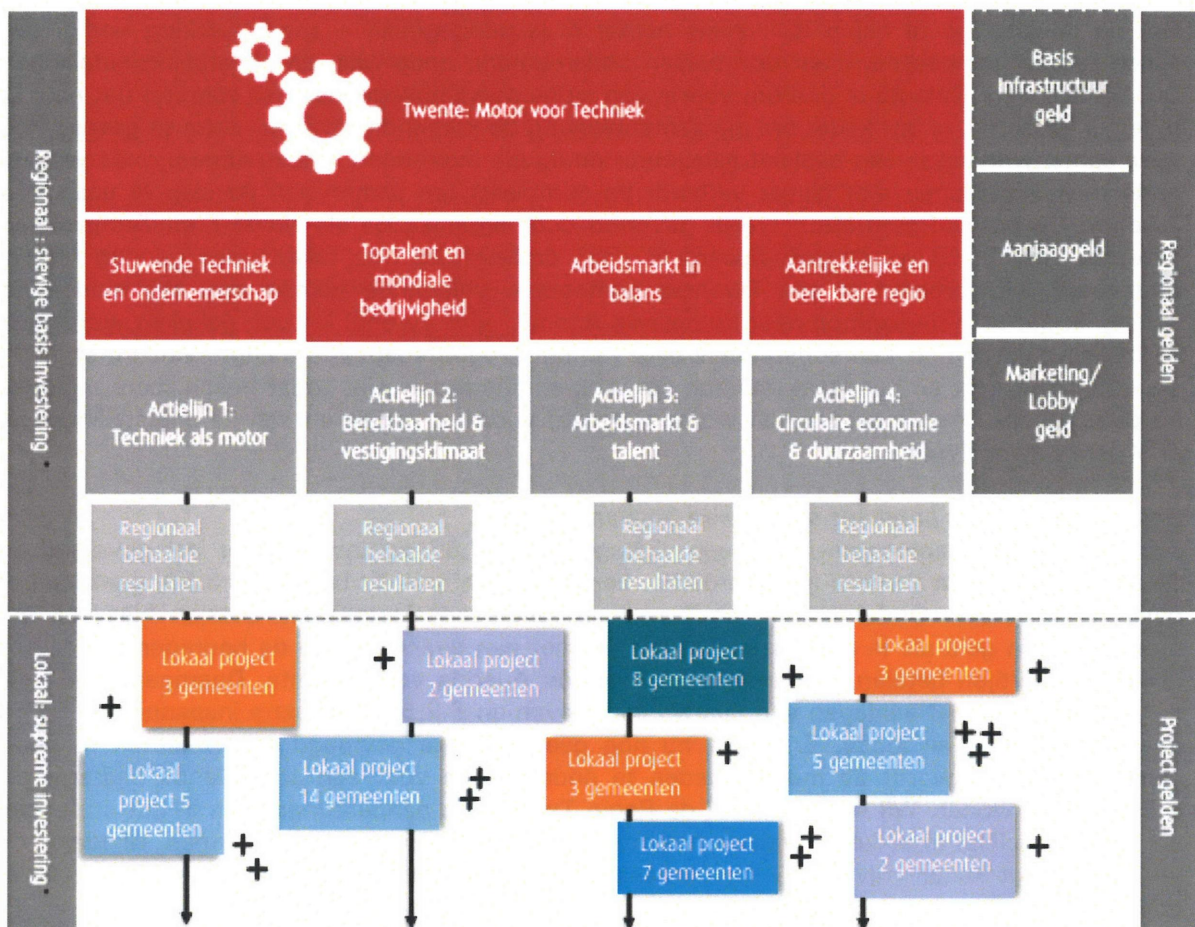

Nu het kader, later de projecten

Met deze Agenda voor Twente hebben we straks het kader om de samenwerking te versterken. Alleen voor deze versterking van de samenwerking wordt nu een bijdrage gevraagd. Het is de bedoeling dat uit deze samenwerking veel nieuwe, gezamenlijke projecten voortkomen. Dat wil niet zeggen dat alle projecten voor de gehele periode vastliggen. De Agenda wordt continu dynamisch ingevuld met concrete initiatieven en projecten die het doel en het toekomstperspectief dichterbij brengen. Per jaar zal er een uitvoeringsprogramma worden gemaakt met sterke, breed gesteunde projecten, van waaruit jaarlijks verder wordt gebouwd. Daarmee creëren we ruimte voor nieuwe initiatieven en een soepele reactie op actuele ontwikkelingen.

Prioriteiten stellen in het uitvoeringsprogramma

Na de zomer wordt het eerste uitvoeringsprogramma (voor 2018) opgesteld op basis van de programma's en actielijnen in de agenda. Hierin is ook plaats voor de projecten die kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling. Projecten worden gefinancierd op basis van coalitions of the willing, zodat een gemeente kan kiezen waar zij aan meedoet (bijvoorbeeld op basis van de opgave of het effect op de gemeente). Projecten kunnen dus door iedereen worden aangedragen of in een ander geval worden uitgevoerd door een deel van de partijen.

Suggesties voor mogelijke projecten zijn projecten rond mobiliteit/bereikbaarheid, voor het versterken van techniek-onderwijs in het MBO of met betrekking tot duurzaamheid. Provincie Overijssel heeft toegezegd geld beschikbaar te stellen om projecten te cofinancieren. Niet alles kan in één jaar, dus er zullen prioriteiten gesteld worden. Dat geldt ook voor de extra inspanningen op het gebied marketing en lobby, waarvoor in het voorstel € 2,50 per inwoner per jaar wordt gevraagd. Gemeenten kunnen via de bestuurscommissie invloed uitoefenen op het uitvoeringsprogramma. Het principe coalitions of the willing brengt met zich mee dat het hierbij kan gaan om sterk wisselende coalities waarbij twee of meer gemeenten gezamenlijk werken aan projecten (zie bovenstaand schema). Het is daarbij van groot belang dat duidelijk is op welke wijze de governance precies wordt ingevuld.

Governance en monitoring

De Agenda voor Twente is een agenda van overheden, ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten. Deze partijen zijn dus samen verantwoordelijk voor het behalen van de doelstellingen. De inhoudelijke beoordeling van projecten gebeurt door deze partijen gezamenlijk. De besteding van de gemeentelijke bijdragen is de verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie Agenda van Twente. Gemeenten kunnen via hun colleges van B&W invloed uitoefenen op de uitvoering van de agenda en waar nodig bijsturen. Regio Twente zal hoogstwaarschijnlijk de middelen beheren. De bestuurscommissie is ook verantwoordelijk voor de monitoring en verantwoording over de agenda naar de gemeenteraden. Op het punt van governance is ook voor ons op dit moment nog veel onduidelijk. De bestuurscommissie Agenda van Twente beslist op basis van meerderheid van stemmen, waarbij portefeuillehouders over één stem beschikken. Maar omdat projecten op basis van coalition of the willing worden aangedragen is ons niet duidelijk hoe een ander in de dagelijkse praktijk zal gaan lopen. Wij gaan er op dit moment vanuit dat alleen gemeenten die een project hebben ingediend c.q. dit actief ondersteunen verantwoordelijkheid nemen voor het project en de daarmee gemoeide kosten zullen dragen. Ook hierover zal meer duidelijkheid moeten komen.

Effecten meten:

Belangrijk onderdeel van de (basis)infrastructuur is monitoring. Deze start op 1 januari 2018. Het eerste moment van monitoring gebeurt al na een half jaar. Dit biedt de mogelijkheid aan de partners om tussentijds bij te sturen. Terecht is in de evaluatie geconstateerd dat de effecten in de toekomst nog beter inzichtelijk gemaakt moeten worden. Om die reden zit bij de nieuwe Agenda ook een eerste aanzet tot meer toetsbare indicatoren voor de monitoring opgenomen. Samen met de partners in Twente Index, Kennispunt Twente en gemeenten / Regio Twente wordt de monitoring nader uitgewerkt. De resultaten en de voortgang van de besteding van beschikbaar gestelde middelen zal tijdens de looptijd online voor een ieder te volgen zijn. Daarnaast worden actief betrokkenen met een nader af te spreken frequentie op de hoogte gehouden van de resultaten.

Financiële consequenties:

Zoals eerder aangegeven, wordt aan de Twentse gemeenten een bijdrage gevraagd van € 7,50 per inwoner per jaar om de samenwerking binnen Twente te bevorderen. Een groot deel van dit bedrag (€ 3,50) gaat naar de basisinfrastructuur. Ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten betalen hier ook aan mee, zowel in geld als in personeel. Verder is € 1,50 opgenomen voor het aanjagen van nieuwe initiatieven en € 2,50 voor extra inspanningen op het gebied marketing en lobby. Er wordt op dit moment nog geen bijdrage gevraagd om projecten te financieren. Gevraagd wordt de mogelijkheden te onderzoeken voor een aanvullende bijdrage van € 5,00 per inwoner.

In schema ziet een en ander er als volgt uit:

Omschrijving:	Bedrag per inwoner	Bijdrage Hellendoorn
1. Basisinfrastructuur	€ 3,50	€ 126.000,--
2. Aanjagen nieuwe initiatieven	€ 1,50	€ 54.000,--
3. Marketing en Lobby	€ 2,50	€ 90.000,--
Totaal:	€ 7,50	€ 270.000,--

Bij een bijdrage van € 7,50 per inwoner per jaar komt de jaarlijkse investering voor onze gemeente uit op een bedrag van (afgerond) € 270.000,--. In totaal (gedurende 5 jaar) is dat € 1.350.000,--.

Bij een positief besluit van de raad zal dit moeten worden meegenomen als nieuw beleid bij de (meerjaren) begroting 2018 e.v.. Op dat moment zal ook dekking moeten worden gevonden voor deze uitgaven. Hoewel de economie, en daaraan gekoppeld de gemeentelijke financiën, inmiddels weer behoorlijk in de lift zit, hebben we op dit moment nog niet duidelijk hoe we deze kosten binnen onze begroting gaan opvangen en wat daarvan de exacte consequenties zijn voor andere beleidsvelden. In de aanloop naar de raadsvergadering van 11 juli a.s. zullen we zoals gebruikelijk aangeven hoe het gemeentefonds zich de komende jaren ontwikkelt. Dat geeft een eerste indicatie van de opgave waar we voor staan. Pas na de zomervakantie hebben we meer duidelijkheid over het volledige budgettaire perspectief voor de komende jaren.

Planning:

Zoals hiervoor is aangegeven vindt de besluitvorming over het investeringsprogramma / Agenda voor Twente vindt plaats in de veertien Twentse gemeenten in de maanden mei/juni/juli 2017. Bij positief besluit wordt met de vier O's een uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2018. Uiteraard krijgt de Agenda voor Twente ook een plek in het werkprogramma van het Algemeen Bestuur.

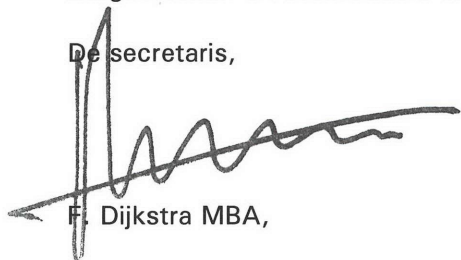
Concept Besluit:

1. De ambitie en de verantwoording daarover zoals neergelegd in de Agenda voor Twente (2018-2022) positief te onderschrijven.
2. Onder voorwaarden in te stemmen met de financiering van de Agenda voor Twente en bij het opstellen van de programmabegroting 2018 € 7,50 per inwoner / per jaar op te nemen als gemeentelijke bijdrage voor de periode 2018-2022.
3. Als voorwaarden in dat kader worden gesteld:
 - a. de veertien Twentse gemeenten stemmen in met de Agenda voor Twente en zijn bereid de gevraagde € 7,50 per inwoner / per jaar beschikbaar te stellen;
 - b. ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten leveren een evenredige bijdrage, zowel in geld als in personeel;
 - c. de inzet van de Agenda voor Twente richt zich in de volle breedte op de actielijnen 'techniek als motor', 'arbeidsmarkt & talent', 'bereikbaarheid & vestigingsklimaat' en 'circulaire economie & duurzaamheid';
 - d. de basisinfrastructuur wordt nadrukkelijk afgestemd (en afgestemd gehouden) op inhoud, aard en omvang projectenportefeuille Agenda voor Twente;
 - e. een adequate invulling van governance en monitoring.
4. De mogelijkheden te onderzoeken om voor de realisatie van de volledige ambitie, een aanvullende gemeentelijke bijdrage van € 5,00 beschikbaar te stellen als volgende stap in het groei-model en op basis van een nadere invulling van de projectenportefeuille.

Nijverdal, 12 juni 2017

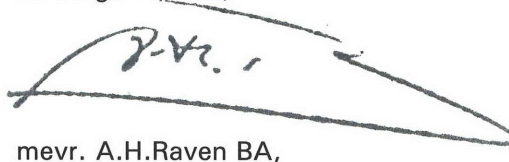
Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn,

De secretaris,

F. Dijkstra MBA,

de burgemeester,

mevr. A.H. Raven BA,

Advies commissie(s):

Het voorstel kan naar de raad van 10 juli.

Nr. 17INT01607

Nijverdal, 10 juli 2017

Aldus besloten,

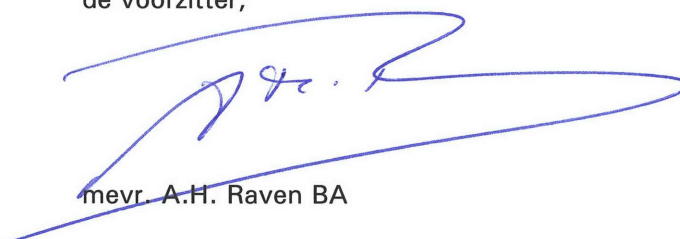
De raad van Hellendoorn,

De griffier,

mevr. drs. K. Zomer

de voorzitter,

mevr. A.H. Raven BA

Bijlagen:

1. Definitieve concept Agenda voor Twente 2018-2022 d.d. 17 mei 2017
2. Model raadsvoorstel Bestuurscommissie Agenda van Twente
3. Bijlagen bij definitieve concept Agenda voor Twente
 - Basisinfrastructuur Agenda voor Twente
 - Operationalisatie indicatoren bij doelstellingen Agenda voor Twente
 - Bijdragen vanuit ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstellingen (Memo Twente Board d.d. 17 mei 2017)